

‘Natuurlijk ga je altijd van de hoop uit. De hoop, dat jij degene bent die ontsnapt. Dat jij degene bent die sterker is dan de prognose. Iedereen gaat van de hoop uit, dat is universeel, dat is menselijk, dat is wie we zijn’, aldus Dirk de Wachter, een bekend psychiater, filosoof en auteur, in de inleiding van het eerste hoofdstuk van zijn nieuwste boek ‘Troost’. Dit schreef hij nadat een uitgezaaide kanker bij hem was geconstateerd.

In Trouw van afgelopen donderdag las ik: ‘Historicus Frank Ankersmit deed de term ‘hoop’ onlangs in het Filosofisch Elftal nog af als een zalvend christelijk begrip waar je weinig mee opschiet. Maar als mensen online de Bijbel raadplegen, dan zoeken ze vaker naar teksten over hoop dan vorig jaar. ‘Hoop’ was in 2022 na ‘liefde’ en ‘vrede’ de meest gebruikte zoekterm op bijbelplatform debijbel.nl. ‘Waar haal je de moed vandaan om te leven? Dan zoeken mensen naar ‘hoop’, verklaart voorlichter Peter Siebe van het Nederlands-Vlaams Bijbelgenootschap de belangstelling voor ‘hoop’. Het afgelopen jaar wisselde het van plek met ‘licht’, dat nu naar plek vier is gezakt.’ Einde citaat.

Het zette me wel aan het denken, mede naar aanleiding van de titel, die we dit kerstfeest hebben meegegeven: ‘In de hoop zijn wij gered’.

Hoezo gered? Kijk om je heen wat er gebeurt: Oorlog en geweld, polarisatie, armoede, crisis op crisis als het gaat om onze energie, het klimaat, de vluchtelingenstroom.....

Putten we dan hoop uit de mierzoete reclames van onze supermarkten dat het kerstgeluk vooral bij hen te koop is? Putten we dan hoop uit de liedjes, die dromen van een witte wereld met kerstmis?

Tja, waar halen we dan de moed vandaan om te hopen? Durven we als samenleving nog wel te hopen, dat het ooit weer beter zal worden? Durven we als christenen nog wel te hopen, dat we met een diep verlangen kunnen verwachten te worden gered uit alle duisternis?

Het zit ons kennelijk als mensen ingebakken, dat we altijd blijven hopen. Dirk de Wachter, noemt uitgaan van de hoop menselijk, universeel.

Maar wie getroffen wordt door ziekte en dood, door oorlog en geweld, verlies, uitsluiting en discriminatie, zal dit niet zomaar beamen. Er is een vaak moeizame weg te gaan voordat er in zulke situaties weer hoop op toekomst gloort, voordat licht doorbreekt te midden van alle duisternis.

Maar toch.... Het gebeurt telkens weer. ‘Zie, lammen lopen, blinden zien, doven horen en aan armen wordt Gods heil verkondigd’ hoorden we al in de Advent uit de Schriften voorlezen waar het om Jezus handelen ging.

Wij mensen hebben kennelijk een enorme drive om te willen leven, te willen overleven.

God heeft ons en héél de schepping geschapen met het vermogen te herstellen, zodat nieuw leven weer mogelijk is. Kijk maar naar de natuur. Ook al weten wij mensen zelfs de natuur behoorlijk te verpesten, toch gebeurt het in het voorjaar onontkoombaar, dat alle bomen, planten en zelfs dieren ontwaken uit hun winterslaap en nieuw leven voortbrengen.

Voor mensen ligt dat gecompliceerder. Wie een dierbare verliest heeft intens verdriet en komt dat niet zomaar te boven. Dierbaren sterven, zieken zijn soms niet te genezen, armoede gaat vaak door van generatie op generatie; de vicieuze cirkel wordt slechts moeizaam doorbroken. Op eigen kracht komen we daar niet zomaar doorheen.

Hoe dan wel? Hoe durven we weer hopen op redding?

Als we het overlaten aan de overheden en de machtigen van deze wereld is de belofte van een goed leven voor elk mens vaak ver te zoeken.

Velen van hen menen het beter te weten en maken van zichzelf een soort god, die kunnen beslissen over leven en dood.

Ook profeten, zelfs die door God zijn gezonden, kregen in de oude geschiedenis weinig gehoor. De betekenis van Gods belofte van goed leven voor elk mens, werd telkens weer vergeten of verkeerd begrepen, waardoor machtigen en koningen weer hun gang konden gaan.

En toen gebeurde het wonder. God liet het niet meer aan gezanten en profeten over, maar werd zelf mens. Niet als machtig en groot vorst, maar in de gestalte van een kind, dat in alle eenvoud en kwetsbaarheid koning van de vrede wordt genoemd. Zo hoorden we het kerstverhaal afgelopen nacht. En God heeft zich in dat kleine mensenkind Jezus ten volle geopenbaard en uitgesproken: 'Gods Woord is vlees, is mens geworden'

De evangelist Johannes opent zijn evangelie met 'In het begin', zoals ook de bijbel in het eerste boek Genesis begint met: 'In het begin'. Gods spreken, Gods Woord doet leven, ordent, schept en geeft toekomst. Waar in Genesis Gods Woord alles schiep, zo wordt Gods Woord nu vlees en bloed in een mensenkind.

Dat is de boodschap, die we vandaag vooral meekrijgen: Jullie leven, hoe moeilijk ook, is geen verloren zaak. In de geboorte van het kind Jezus heeft God zich eens en voor goed uitgesproken. Hij is degene, die toekomst brengt, die in heel zijn leven Gods Woord gestalte heeft gegeven en midden onder ons leeft voor altijd. Hij is, zo zegt de apostel Paulus, de afstraling van Gods heerlijkheid en het evenbeeld van Zijn wezen, en Hij houdt alles in stand door zijn machtig woord.

Van oudsher zijn deze woorden tot ons gekomen, door de eeuwen heen hebben mensen ervan getuigd, dat we in dat mensenkind Jezus, God zelf mogen ervaren, dat Hij vrede brengt en heel de schepping redt uit alle wanhoop en duisternis voor wie Hem aanvaarden, Hem volgen en op Hem hun vertrouwen stellen.

Zouden wij dan niet hopen en geloven, dat ook wij worden gered door dit mensenkind, deze ware Zoon van God?

Laat het dan feest zijn, speciaal vandaag, nu we kerstmis vieren. Dat onze hoop op Gods levende en scheppende Woord in ons midden mag groeien tot nieuw leven, nieuwe vrede, nieuwe toekomst.

Dat het zo mag zijn.